

OMSLAG

Het heiligenboek

Johannes Baptist de La Salle. Pionier van de volksopvoeding *Tom Zwaenepoel*

Johannes Baptist wordt geboren in 1651 als oudste van tien kinderen in een adellijke juristenfamilie. Hij wordt kanunnik in zijn geboortestad Reims, studeert theologie in Parijs en ontvangt de priesterwijding. We schrijven 1678. Het lijden van de opgroeiende jeugd raakt hem zo, dat hij in Reims een school opricht waar jongens gratis naartoe kunnen komen (1679). Een jaar later promoveert hij tot doctor in de theologie. In 1681 neemt hij enkele leerkrachten op in zijn eigen huis. Deze groeiende gemeenschap leidt drie jaar later tot de onderwijscongregatie Frères des Ecoles chrétiennes, de Broeders van de Christelijke Scholen.

Een jaar later opent in Reims een school voor leerkrachtenopleiding de deuren, een van de eerste van zijn soort. In heel Frankrijk volgen zondagsscholen voor werkende analfabeten, opvoedingsinstellingen voor verwaarloosde jongeren en leerkrachtenseminaries. Terwijl Johannes Baptist zijn scholen inspecteert en als leerkracht inspringt, verspreiden medebroeders in Rome en Canada zijn christelijke opvoedingsproject. Oud en uitgeput zondert Jo-

hannes Baptist zich af in Rouen, waar hij zijn memoires schrijft en in 1719 overlijdt.

Johannes Baptist geldt als stichter van het Franse volksonderwijs en als pedagogisch vernieuwer. Zo is niet langer het Latijn maar het Frans de onderwijstaal en vervangt klassikaal onderricht de vertrouwde privélessen. Omdat dit onderwijs ook gratis is, zien de 'schrijfmeesters' van de rijke burgerij en de leerkrachten van de bestaande scholen in Johannes Baptist een concurrent. Bovendien vragen ze zich af of lezende en schrijvende kinderen wel nog willen werken. Er komt ook verzet van de Parijse aartsbisschop, van de geestelijken die in hun gemeenten verantwoordelijk zijn voor het schoolwezen en van Johannes' eigen medebroeders, die hem als overste ontslaan, maar later in eer herstellen. Ondanks alle tegenstand blijft Johannes Baptist hardnekkig. Hij is immers ervan overtuigd dat „wijsheid begint met oprecht verlangen naar onderricht” (Wijsheid 6,17).

Met zijn scholen legt Johannes Baptist de identiteit van het katholieke onderwijs vast. Hij organiseert onderwijs vanuit een die-

pe liefde voor de opvoeding van opgroeiende kinderen die leven aan de rand van de samenleving, die worden overgelaten aan hun eigen lot of die nauwelijks een opvoeding genieten. Tot op vandaag verhinderen materiële of geestelijke armoede de toegang tot een aangepaste menselijke en christelijke opvoeding. Almaar meer verliezen jongeren de echte zin van het leven en elk verlangen naar idealen, omdat hun 'ontwortelde' ouders niet langer in staat zijn om lief te hebben. Terwijl arme jongeren een voorspelbare toekomst in werkloosheid en uitsluiting tegenmoet kijken, worden rijke jongeren slaven van de nieuwe 'idolen' van de samenleving. Ook tot deze 'nieuwe armen' richt de katholieke school zich in het bijzonder.

De patroonheilige van de christelijke scholen, leerkrachten en opvoeders is de synthese van de passie voor opvoeding, van de liefde voor het kleine en van de zoektocht naar waarheid. Voor Johannes Baptist is een beroep in het onderwijs een zending die erin bestaat jongeren te helpen zodat ze kunnen groeien en zich ontplooiën. Opvoeding, onderricht en evangelisatie vloeien in elkaar,

zodra leerkrachten en opvoeders hierbij ook getuigen van een christelijk leven.

Joannes-Paulus II schreef een boodschap naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de heiligverklaring van Jean-Baptiste de La Salle en van de vijftigste verjaardag van zijn verklaring tot beschermheilige van de leerkrachten en opvoeders (2 mei 2000). Hierin beschrijft hij de heilige als volgt: „Dankzij zijn pedagogische genie was Johannes Baptist de La Salle een erkend pionier van de volksopvoeding in de kinder- en jeugdijaren. De opvoeding vereist het doorgeven van humane en christelijke waarden en de getuigenis van volwassenen, die de jonge mensen tonen wat een mooi en harmonisch leven is.”

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

4 februari, 20.40 uur, VRT Canvas. In *De weg naar het Avondland* reist televisiemaker, muzikant en filosoof Jan Leyers van Ethiopië naar Europa. Vandaag is Israël aan de beurt, van het graf in de Negevwoestijn van David Ben Goerion, 's lands eerste premier, over het eeuwige Jeruzalem tot in het hedonistische Tel Aviv.

6 februari, 12 uur, VRT Canvas. Twee afleveringen van *Canvas Klassiek*. Eerst brengt het Italiaanse topensemble Il Giardino Armonico concerto's van Vivaldi, vervolgens is het de beurt aan het Huelgasensemble met onder meer de *Lamentationes Hieremiae prophetae* van Lassus.

6 februari, 22.25 uur, VRT één. In *India voor beginners*, waarin tien gerenommeerde Belgen de toestand van hun vakgebied nagaan in het hedendaagse India, trekt schrijfster Margot Vanderstaeten naar het diepste zuiden om er de verhoudingen tussen man en vrouw te onderzoeken.

De vrome kudde

Examen geschiedenis *Ingezonden door Jos Deferme*

Enigszins 'merkwaardige' antwoorden uit examens geschiedenis. Authentiek.

De keizerin van Oostenrijk in de achttiende eeuw heette moeder Theresa.

De Griekse priesters hadden als hobby de mis doen.

Noem een treurspel van Sofocles. Interlectra.

Marginalen zijn mensen die aan de rand van de maatschappij leven, bijvoorbeeld paters en directeurs.

De god van de oorlog werd soms ook oorlogsgod genoemd.

Priesters waren toen tempelonderhoudenaars en geen geloofsuitbreidenaars.

De Medici waren ambachtslui.

De Medici waren de mensen van de media. Nu van de televisie.

Hij was de laatste en enige keizer.

De Arabieren droegen beweeglijke ruitpakken en ze hadden wendbare paarden.

Het christendom werd in het Romeinse rijk uitgevonden.

Textiel werd door de vrouwen thuis bedreven.

Hoe ontstonden de steden in de middeleeuwen?

Antwoord 1 • Handelaars moesten altijd maar zwerven. Ze werden daar moe van en vestigden zich dan in oude schuren langs spoorwegen.

Antwoord 2 • Als daar een trein voorbijkwam met steenkolen, dan gingen ze altijd kolen rapen als er afgevallen waren. Daar konden ze zich mee warmen.

Antwoord 3 • Zo bleven zij daar dan wonen tijdens de oorlog. En er kwamen er altijd meer en meer.

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.

Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: KABOUTER

Guinees biggetje	familieid	vis	deksel	knaagdier
Italiaanse koffie	gedenkplaat		metsel-specie	namaak
2			3	
nagerecht		vandaag		
langs		waadvogel		
		mannelijk dier	6	monnikskleed
		verklaring		verwonding
waterverfschilderij		4		bloem
plezier	roofvogel		troefkaart	
	spoorstaaf		boom	klimplant
	5	wondvocht		
kaartenboek		7	groente	1
kerkelijk gebruik			langspeelplaat	
	8	open ruimte		
speelgoed			plaats	

1	2	3	4	5	6	7	8

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.